

PROVINCIAAL GOVERNEMENT VAN VRIESLAND. A A N B E S T E D I N G.

Op Vrijdag den 14 Februarij 1834, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder na dere goedkeuring, door den Staatsraad, Gouverneur van de provincie Vriesland, in tijden van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat, aan het Lokaal van het Gouvernement binnen Leeuwarden, worden aanbesteed:

De Verhuuring, met de verdere Herstelling van het afgeslagen Zee-einde des Noorzerhaven - Hoofds te Harlingen, over 18 el 20 duim lengte, in den omtrek.

Geschiedende deze besteding bij inschrijving op ongezegeld papier, en vervolgens bij opbod, — en liggen verder daartoe de Bestekken, acht dagen te voren, ter lezing aan het Gouvernementshuis te Leeuwarden, benevens op de gewone en meest gebruikelijke plaatsen, zoo in Vriesland, als der overige provincien, — terwijl almede acht dagen vóór de besteding, de noodige aanvullingen zullen geschieden, door den Provinciaal Opzigtter in loco, en tevens de verlangde verdere vollichtingen te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur te Leeuwarden, en den Provinciaal Ingenieur te Harlingen.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland.
VAN ZUIJLEN VAN NIJEVELT.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 2 Februarij. In de *Allgemeine Zeitung* leest men den navolgenden niet onbelangrijken brief, van den 25 Januarij, door een' harer correspondenten hier ter stede toegezonden:

„Het vraagstuk van Luxemburg zal nog zoo spoedig niet opgelost zijn; de Agnaten van het huis van Nassau zullen hunne toestemming tot elke verandering van grondgebied weigeren. Zij hebben hier volkomen regt toe, en schijnen in zoo verre niet tegen het belang van den Koning der Nederlanden te handelen, die van toen af men de, dat zijne regten en die van den Duitschen bond geschonden werden, zoodra men te kennen gaf, zich niet aan de Londensche besluiten te willen onderwerpen. De strijd over Luxemburg kan, dien ten gevolge, aan de kabinetten van Londen en Parijs nog menige nota kosten. Men kan, uit dien hoofde, wel aannemen, dat deze zaak bij de conferencien te Weenen ter sprake komen, en dat de bekwame Nederlandse minister *Verstolk* niet te vergeefs daarbij tegenwoordig zijn zal. Met geweld zal hier niets uit te rigten zijn, dewijl men niet alleen tegen den Koning der Nederlanden, maar ook tegen den Duitschen bond zou moeten handelen, en dewijl een aanval op een medelid van den bond de geheele Deutsche conferencie te velde zou roepen. Hiertoe zal men dan ook te Parijs en te Londen niet genegen zijn, zoo lang men ernstig wenschte den vrede te behouden. Op welke wijs nu eene schikking te bewerken zij, is moeilijk te beantwoorden, wanneer het waar is, gelijk men verzekert, dat het huis van Nassau eene schadevergoeding noch wil voordragen, noch aannemen. Het Engelsch ministerie moet zeer ter neder geslagen zijn over deze wending van zaken, omdat, bij de aanstaande opening van het parlement, de Belgisch-Hollandsche geschillen wederom onbeslist zullen voorkomen, en er in de koninklijke aanspraak weinig over derzelver gunstigen voortgang kan gezegd worden. Men heeft wel, van wege het Britsche ministerie, alles gedaan wat mogelijk was, om tot eene uitkomst te geraken, doch te oordeelen naar de gezindheden dergenen, die dit vraagpunt zullen moeten beslissen, moet het alleszins vergeefsche moeite geweest zijn.

In den avond van Zondag den 26 Januarij li. hebben eenige verachtelijke lieden, door het doen barsen van een werktuig, aan eene soort van bom gelijk, alhier gepoogd de rust andermaal te storen. De geweldige ontplofing deed oogenblikkelijk het garnizoen onder de wapenen komen, en nasporingen in het werk stellen, die echter zonder eenige vrucht bleven.

Naar tijd der jongste geruchten, uit Neurenburg, die echter ongetwijfeld meerdere bezetting verdienen zou het den directeur der politie van *Gotha* gelukt zijn, den geheimzinnigen sluier, welke *Kasper Hausers* lotgevallen hield bedekt, op te heffen, en achter al de aanleidende oorzaken van den moord te komen.

Het gebeurte dikwijls in kleine plaatsen in Duitschland, dat, ingeval er ongelukkig brand ontstaat, het geheele stadje een roef der vlammen wordt. Zoo schijft men uit Oldenburg van den 30 Januarij: „Het stadje Dransfeld, bevattende 212 huizen en 1355 inwoners, is eergisteren een prooi der vlammen geworden, en volgens de verklaring van den conducteur der diligence van Kassel, als ook vande reizigers, waren er van het geheele plaatsje slechts weinige huizen overgebleven.”

De regtbank heeft den 29 Januarij eene indaging uitgevaardigd tegen Dr. J. E. van *Rauschenplatt*, als deelnemer aan het oproer van 3 April li., en als aanvoerder van de bende, die toenmaals de hoofdwacht heeft aangevalen.

Op nieuwjaars nacht, des morgens om 5 ure, werd de wever *Mobius* in Zeitz, door een slag in zijn tuin gewekt, die zoo geweldig was, dat hij geloofde, dat zijne loods was ingevallen. Toen het dag was begaf zijne vrouw zich in den tuin, en keerde met gejuich terug, zeggende, dat de tuin met zilver bedekt was. — Een luchtsteen rof pond zwaar, was er ingevallen, en had overal splinters of schijfers verspreid, die zilverachtig schenen. De steen heeft veel gelijkenis met Mariaglas, doch heeft eenen hooger zilverglans, en bestaat uit dunne schijven of schijfers.

De *Neurenburgsche Correspondent* meldt het volgende: „De onderdanen des groot-hertogdoms Oldenburg, van het mannelijk geslacht, zullen voortaan, zonder dispensatie van den soeverein, niet beneden den ouderdom van 21 jaren mogen trouwen. Wanneer iemand voor het volgendende eerste jaar buitenlands trouwt, blijft het huwelijk wel geldig, doch zal de man bij zijne wederkeering vier weken lang in de gevangenis gezet worden. Mannen, die onderstand uit het armenfonds trekken, bekomen in het geheel geen verlof tot trouwen. Treden zij buitenlands in den echt, dan wordt de vrouw afgewezen en de man 3 of 6 weken in de gevangenis gezet.”

Van den 5den. Volgens berichten uit Zwitserland heeft men in de laatste dagen der vorige maand in onderscheidene kantons veel beweging bespeurd, welke deed vermoeden, dat er gens eene oorlogszuchtige onderneming op stil was. Uit Bern en andere plaatsen, alwaar zich Poolse uitgewekene ophielden, zijn die lieden eensklaps naar de zijde van Waadt, Geneve en Wallis getogen. Ook heeft men te Bern een aantal jonge lieden, welke voor studenten uit Zurich gehouden werden, op wagens zien doortrekken, den weg naar Lausanne inslaande. Gelijktijdig heeft zich in de genoemde kantons eene menigte uitgewekene Piemontezers vertoond. Deze buitengewone beweging heeft aanleiding gegeven tot allerlei geruchten; sommigen spraken van een aanslag op Wallis; anderen hielden het er voor, dat Piemont het doel van den toelag was, en men verhaalde zelfs reeds, dat den 28 Januarij aldaar te lande een opstand moest uitbreken. In den avond van den 27sten heeft de staatsraad van Lausanne eene vergadering gehouden en een courier naar Aigle (kanton Waadt) gezonden, ten einde de overheden aldaar in staat te stellen, om de noodige maatregelen te nemen. De Sardinische gezant, die zich juist in Geneve bevond, heeft van hetgeen er omging berigt gezonden aan den gouverneur van Chambéry. (Men zie de hieronder staande berichten uit Parijs, nopens den toelag op Savolje.)

E N G E L A N D.

LONDEN, den 5 Februarij. In de aanspraak, waarmede Z. M. het parlement gisteren in persoon geopend heeft, komen onder anderen, — na alvorens met een enkel woord van de gunstige ontvangst gewag gemaakt te hebben, welke de bill ter emancipatie der negerslaven in West-Indië tot dus verre in de Britsche kolonien is te beurt gevallen, en tevens eenige hoofdpunten opgesomd te hebben, welke thans de onmiddellijke beraadslaging van het parlement zullen vorderen, — aangaande de tegenwoordige betrekkingen van Engeland met de andere vreemde Mogendheden van het vaste land, de navolgende zinsneden voor:

„Het is het bestendige doel mijner staatkunde geweest, om aan mijn volk het onafgebroken genot van den zegen des vredes te verzekeren. Hiertoe is mij de goede verstandhouding, welke zoo gelukkig tusschen mijn gouvernement en dat van Frankrijk gevestigd is, zeer veel te stade gekomen; en de verzekeringen, welke ik van de vriendschappelijke gezindheid der andere Mogendheden van het vaste land ontvang, geven mij hoop op een voortdurend wel slagen mijner pogingen.

„Ik heb echter te betreuren, dat eene finale schikking tusschen Holland en België nog niet bewerkstelligd is, en dat de burgeroorlog in Portugal steeds voortduurt. Gij kunt verzekerd zijn, dat ik mij zorgvuldig elke gelegenheid zal ten nutte maken, welke mij de middelen zou kunnen verschaffen, om het vestigen van eenen staat van zekerkheid en vrede bevorderlijk te zijn in landen, welker belangen zoo naauw met die mijner staten verbonden zijn.

„Bij den dood van wijlen den Koning van Spanje heb ik geenszins gearzeld, om

de opvolging van de Infante, deszelfs dochter, te erkennen; en ik zal met de grootste bezorgdheid een wakend oog houden op den gang der gebeurtenissen, welke een gouvernement zouden kunnen aandoen, waarvan de vreedzame vestiging van het uiterste aanbelang is voor dit land, en voor de algemeene rust van Europa.

„De rust van Turkije is, sedert de overeenkomst met *Mehemed-Ali*, niet gestoord, noch zal, zoo ik vertrouw, door eenig nieuw gevaar bedreigd worden. Mijn toelag zal zijn, alle verandering in de betrekkingen van dat rijk met andere Mogendheden te voorkomen, welke deszelfs toekomstige vastigheid en onafhankelijkheid zou kunnen aandoen.”

Ten opzichte van den tegenwoordigen toestand van Ierland bezigde Z. M. in deszelfs aanspraak deze woorden:

„De publieke rust is algemeen behouden gebleven, en de staat van al de provincien van Ierland heeft, over het algemeen genomen, thans een veel gunstiger aanzien dan in geheel het afgeloopen jaar.

„Evenwel heb ik met gevoelens van diep leedwezen en billijke verontwaardiging het voortduren van pogingen gezien, om het volk van dat land aan te zetten tot het vragen om eene herroeping der wetgevende unie. Dezen waarborg van onze nationale kracht en veiligheid heb ik reeds verklaard mijn stellig en onveranderlijk besluit te zijn, onder den zegen der Goddelijke Voorzienigheid, ongeschonden te handhaven met alle de middelen in mijne magt. Ter ondersteuning van dit besluit kan ik geenszins de ijverige en krachtadige medewerking van mijn parlement en mijn volk in twijfel trekken.”

Deze aanspraak, na het vertrek van Z. M. uit het huis der lords, op de motie van den graaf *Grey*, herlezen zijnde, heeft de hertog van *Sutherland*, ondersteund door lord *Howard van Effingham*, het voorstel tot een dank-adres aan Z. M. gedaan. Na gezegd dank-adres echter, hetwelk een letterlijke weerklink van Zr. Ms. aanspraak is, voorgedragen was, heeft de hertog van *Wellington*, zonder zich zelven evenwel tegen hetzelfde te willen verzetten, en na alvorens zijne verwondering over het weinig belangrijke der koninklijke aanspraak betuigd te hebben, over eenige hoofdpunten van dezelve evenwel uitgeweid, en alstoen onder anderen van de Hollandsche en Belgische aangelegenheden gezegd, dat dezelve nog in denzelfden toestand waren als twee jaren vroeger, en dat, ingeval Zr. Ms. ministers op hetzelfde voetpad bleven voortwandelen, hetwelk zij nu ongeveer derdehalf jaar betreden hadden, voornoemde zaken alsdan over tien jaren nog in den zelfden staat verkeerden zouden. In het breede heeft onze eerste minister de onderscheidene betoogen van laatsgenoemden hertog hierna wederlegd, en het nog niet tot eene finale schikking brengen van bovengenoemde kwestie hoofdzakelijk aan de draalzucht en halstarrigheid van het Hollandsche gouvernement toegeschreven, waarna het dank-adres doorgegaan is. — Ook is dien zelfden avond het adres op Zr. Ms. aanspraak in het huis der gemeenten, voorgesteld door den heer *Schaw le Fevre*, en ondersteund door den heer *Morrison*, na eene vrij lange woordenwisseling en het verwerpen van twee voorgedragen amendementen, ten slotte aangenomen.

F R A N K R I J E.

PARIJS, den 4 Februarij. Ingevolge de aangenomene staatkunde van het bewind van Koning *Philips* (welke hetzelfde dringend moet zijn aangevolen door prins *Talleyrand*), om vooreerst nog gewapend te blijven, heeft de maarschalk *Soult* 30 millioenen van de gedeputeerden verlangd, als eene buitengewone toelage voor de landmagt, gedurende het jaar 1834. Hij heeft daarbij doen opmerken, dat hij, van zijne zijde, had verlangd, dat het leger van den Staat gedurende dit loopende jaar ware bepaald geworden op 310,000 man en 56,000 paarden, hetwelk reeds eene vermindering zoude hebben opgeleverd, bij het bestand van 1833, van 100,000 man en 37,000 paarden; — dat echter de kamer het bedrag op slechts 286,000 man hebbende bepaald, hij zich daarna had vereenigd, op voorwaarde, dat de toestand van het Westen en het Zuiden eene vermindering zoude gedoogen van de bezettingen in die oorden, en dat geene buitenlandsche gebeurtenissen nieuwe maatregelen van voorzorg zouden vereischen. Naar zijn inzien, is deze voorwaarde niet vervuld; vereischt de toestand van het Westen nog eene buitengewone bezetting, en beletten de aangelegenheden van Spanje, zoowel als de verwikkelingen van het Oosten, de bij de begroting voorgeschrevene vermindering, en wel dermate, dat in 's Konings raad eenstemmig is besloten, om het leger tot een bedrag van 371,000 man en 78,000 paarden volledig te houden. Het onderhoud derhalve van 85,000 man, boven het bepaalde getal, vordert 25 millioenen. De voortdurende bezetting van Ancona door Fransche troepen en de expeditien naar Algiers vorderen daarenboven nog vijf millioenen. — De minister der zeemagt heeft de aanvraag om een buitengewoon crediet van ruim twee millioenen niet nader toegelicht.

Het leger van het Noorden is ontbonden, doch die ontbinding betreft alleen de stafven. De troepen zijn in de noordelijke grensplaatsen verdeeld.

Het gerucht, dat het landschap Savolje, behoorende tot het gebied van Z. M. den Koning van Sardinië op het vaste land van Italië, met ernstige onlusten wordt bedreigd houdt stand. Een handelshuis, hetwelk veel betrekkingen in Zwitserland onderhoudt, is zegt men, uit Geneve onderrigt geworden, dat een aantal gevulgte Piemontezers daar te lande wapenen zouden hebben gekocht, en willens zoude zijn, om, ondersteund door de zich aldaar nog bevindende uitgewekene Polen, een inval in Savolje te doen, en in dat oord een opstand te bevorderen. Men wist niet, of die opstand in verband zoude staan met poging, om geheel Italië, zoo men het noemt, te emanciperen, dan of men zich zoude bepalen tot het afscheuren van Savolje van Piemont, ten einde van het eerstgenoemde landschap, ten aanzien van Frankrijk, een tweede België te maken. — Men voegt er echter bij, dat het bewind van Frankrijk in tijds de lucht van dit ontwerp heeft bekomen, en het hof van Turin daarvan heeft onderrigt, en dat daarop ook in Zwitserland middelen van voorzorg zijn genomen.

Brieven uit Madrid van 28 Januarij behelzen de navolgende bijzonderheden: „Het ministerie beraadslagt steeds over het decreet, bij hetwelk de Cortes zullen worden bijeengeroepen. Men meldt, dat dit decreet op zich zelf als eene constitutie zal kunnen worden aangemerkt, welke door de Koningin-regentes aan de Spaansche natie zal worden geschonken, of gecontroleerd.

„De geldmiddelen leveren steeds de grootste moeilijkheid op. De minister van financiën, de heer *Arenalde*, behoort tot de zoogenaamde *camarilla*, of het geheime comitè, hetwelk in de laatste jaren zoo veel invloed op het beheer in Spanje heeft uitgeoefend. — Hij schijnt steeds aan te houden op het ondernemen eener vreemde geldleening, en zijne aanwezigheid in het ministerie kan als een blijk worden aangemerkt, dat de invloed van de bedoelde *camarilla* zich nog in het bewind doet gevoelen.

„De opstand der Carlisten houdt stand in de Baskische provincien. Dezer dagen is een deel troepen uit Madrid vertrokken, zich met geforceerde marschen naar Berge begevende.”

Uit Bajonne wordt gemeld, dat de Spaansche generaal *Morillo* zich ongesteld bevindt, en dat de troepen van den Spaanschen generaal *Rodil* weder een inval op Portugeesch grondgebied hebben ondernomen, ten einde zich, zoo mogelijk, van den persoon van den Infant don *Carlos* meester te maken, doch dat deze, weder in tijds onderrigt, naar Braganza is geweken.

De Spaansche minister *de la Rosa* gaat met veel bedachtzaamheid te werk, en laat twee ontwerpen van wet werken, die als van het hoogste gewigt voor Spanje worden beschouwd. Het eerste betreft de oprigting van burgerwachten door geheel het Rijk; het tweede de bijeenroeping der Cortes. Men schijnt te duchten, dat de tegenwoordige minister van financiën zal worden opgevolgd door iemand, die geene zwaargheid zoude maken, om eene vermindering van renten voor te dragen, en zulks heeft een ongunstigen invloed gehad. Het ontbreekt echter niet aan lieden, die begrijpen, dat de heer *de la Rosa* nimmer kan roestemmen in het nemen van maatregelen, die het crediet van Spanje voor een geruimen tijd zouden bederven.

De berichten uit het Noorden van Spanje zijn nog degenen voldoende voor de zaak der Koningin; *Valdez* schijnt den opstand niet te kunnen bedwingen; men geloof intusschen niet, dat don *Carlos* zich op Spaansch grondgebied zal wagen.

„Wat ook de dagbladen mogen voorzeven, men houdt het daar voor, dat de geschillen van het Oosten voor het oogenblik rusten, maar nog geenszins zijn beslecht. Men wacht, dat deze aangelegenheid in het Britsche parlement op eene ernstige wijze zal worden behandeld, en de meening, dat onlusten in Piemont zeer waarschijnlijk de bemiddeling van Oostersche voor langen tijd zullen belemmeren, schijnt bevestigd te worden; in dergelijke omstandigheden toch kan het hof van Weenen nimmer ééne lijn trekken met dat der Tuilerien. Men wil, dat die onlusten te duchten zijn aan den kant van Zwitserland. Anderen daarentegen meenen, dat men dezelve veel eerder aan de zijde van Genua te vreezen heeft.

De begrafenis van *Dulong* is zonder onheil afgegaan. Het bewind heeft 15000 man met 40 stukken geschut in het geweer gebracht; duizend menschen zijn het lijk gevolgd, honderd duizend hebben het schouwspel aangezien, en eene menigte van 50,000 heeft op de begrafenisplaats, om strijd „leve *Lafayette*” geroepen. De heer *de Ransmay* is gewisselijk de oorzaak van het tweegevecht. Hij is het geweest, die den beslistheidsman van de *Débats* heeft vermaand, om melding te maken van het woord *gevoelenswaardig*, hetwelk *Dulong* zich op eene nauwkeurig hoorbare wijze had laten ontvallen.

De aanvraag van 30 miljoenen voor 1834 baart opzien, en schijnt te weeg gebracht door de Oostersche en Piemontesche aangelegenheden. Indien Rusland niet aanvaardt nopens het tractaat met de Porte, houdt men zich verzekerd, dat in het voorjaar de Fransche vloot zich meer in de nabijheid van Konstantinopel zal posteren, en indien Oostenrijk in Piemont trekt, zal Frankrijk gewisselijk Savoye bezetten. De bevelvaardigheid, waarmee de Fransche kamers aan het bestuur de noodig geoordeelde geldsommen toestaan, kan echter als een der beste waarborgen voor het behoud des vredes beschouwd worden.

Van den 5den. In onze dagbladen is dezer dagen aangetoond, hoe schandelijk de uitgewekene Polen, die uit Dantzig naar Noord-Amerika vertrokken zijn, doch te Havre zijn binnen gevallen, zich jegens het Pruisische gouvernement hebben gedragen. De Polen, die uit Frankrijk naar Zwitserland zijn getrokken hebben zich niet beter gedragen, en die uit Italië te Marseille zijn gekomen, hebben niet alleen Oostenrijk belasterd, maar geweld tegen de Fransche militairen gebruikt. In weerwil van hunne ondankbaarheid, in weerwil van hunne logens en lasteringen, waren zij bij de Franschen in beklag, werden zij als vervolgd ongelukkigen beschouwd en als zoodanig behandeld. De Fransche regering was beter onderrigt, en wilde zich van deze lastige gasten ontslaan; doch er kwamen in de kamer verscheidene klagen in tegen de wreedheid des bestuurs ten opzichte van deze zoogenaamde ongelukkigen, zoo dat de minister van binnenlandsche zaken den 25 dezer het ondankbaar en slecht gedrag dezer gelukzoekers openbaar maakte, en de leden ten dien opzichte in eens bekeerde. Nopens de Polen, die uit Trieste naar Marseille gekomen zijn, zeide de Fransche minister:

„Te Trieste werden zij door Oostenrijk onderhouden en elk ontving 75 centimes daags; zij verzochten aan den Franschen consul om naar Algiers te mogen vertrekken. Deze schreef daar over naar Parijs, en de minister stond hun verzoek toe. Doch nauwelijks te Marseille aangekomen, zeiden zij, dat zij gekomen waren om in Frankrijk te blijven en niet om naar Algiers te worden gezonden. De kommandant van de *Malouine*, welk vaartuig hen naar Algiers zou overbrengen, zond eenige manschappen aan boord van de *Regina*, om te beletten, dat de Polen niet aan land kwamen. Deze wilden eene petitie inleveren, hetwelk geschiedde; belovende zij, op hun woord, aan boord te blijven tot dat het antwoord zou terug gekomen zijn. Intusschen werden de posten ontwapend, en 2 uren daarna waren de Polen aan land. De prefect deed twee opper-officieren, welke er zich bij bevonden, bij zich komen, hen aanmanende woord te houden en naar boord terug te keeren. Zij weigerden zulks, deden bedreigingen, en verklaarden, dat zij Marseille niet dan met geweld zouden verlaten. Wat moesten wij in dat geval doen? Moest het gouvernement zich door een handvol lieden laten trotseren, die, na tweemaal hun woord van eer geschonden te hebben, ons de wet wilden voorschrijven? Er werd dus bevel gegeven, om geweld te gebruiken, en toen men hen wegvoerde, schreeuwden zij, dat het hun leed deed geene wapens te bezitten, om zich tegen de Fransche militairen te verzetten. Zij worden nu naar Algiers gebracht, en van daar kunnen zij zich begeven werwaarts zij verkiezen, mits dat zij niet in Frankrijk komen.” (Er werd geroepen: *zeer well!* *zeer well!*)

Nopens de Polen, die te Havre zijn aangeland, zeide de Fransche minister, dat de Pruisische scheepskapitein verheugd was, van zijne gasten ontslagen te zijn, en verklaard had, hen niet meer aan boord te willen hebben. (Een groot gelach in de kamer.)

De Polen — ging de minister voort — hebben ook doen verzoeken naar Algiers te gaan; het gouvernement heeft er in toegestemd; doch alvorens deze toestemming te Havre was, hebben zij de wachten overrompeld, het gezag van den commissaris van politie miskend, en zich over het land verspreid. Toen zij gevraagd werden, of zij zich naar Algiers wilden inschepen, riepen zij: *dat zij in Frankrijk wilden blijven.*

De minister verklaarde ten slotte, dat deze menschen niet willen werken, doch geheel ten koste van anderen willen leven; en dat hun doel is, om oproer te maken, den troon omver te werpen, eene republiek te stichten en aldus Frankrijk in de grootste rampen te storten.

Uit verschillende berichten van Genève blijkt, dat men in de daad een aanslag heeft gewaagd, om Savoye in opstand te brengen. De uitgewekene Polen zijn daartoe uit het kanton van Waadt in twee schuiten het meer overgetrokken, ten einde bij Vezenes aan land te gaan. Het bewind van Genève heeft troepen afgezonden, om zich tegen de landing te verzetten en zich meester te maken van de wapenen, welke de Polen medevoerden. Deze troepen hebben zich ter bestemde plaats laten vinden, en hebben de Polen, welke wapenen in een ander vaartuig waren geladen, genoodzaakt terug te keeren. Van de liberale zijde wordt gemeld, dat het bestuur van Genève door de menigte zeer werd misprezen, en dat dezelve de Polen op allerhande wijze trachtte behulpzaam te zijn; doch dit schijnt niet te hebben belet, dat de laatstgenoemden verhinderd zijn geworden, om naar de grenzen van Savoye door te dringen. In berichten van Genève van den 2den wordt gemeld, dat in den vorigen nacht een algemeene opstand op de Savoyische grenzen was uitgebroken; — dat de opstandelingen zich vielden met de ondersteuning der troepen, enz. Het schijnt, dat er in de daad buiten de bovengenoemde Polen, nog eenige uitgewekenen in Savoye zijn aangekomen, immers men leest heden in den *Moniteur* het navolgende: „Eene telegrafische dépêche uit Lyon van den 4den meldt, dat de beweging tegen Savoye een einde heeft genomen. *Romario* en zijne bende, tot 60 man verminderd, hebben zich niet verre van Carouge op de Geneefse grenzen geworpen en de wapenen nedergelegd. De onderneming is van zelve vervallen.” Naar luid van dit bericht, zoude de Sardijnse regering meer kracht hebben kunnen ontwikkelen, dan men scheen te verwachten, of zouden de uitgewekenen geen bijval hebben gevonden bij de bevolking. Hoe geruststellend ook het bericht van den *Moniteur* moge luiden, vindt men echter lieden, die het nog niet als zeker aannemen, dat de rust in Savoye geheel is hersteld.

De bekende liberale *Dupont de l'Eure* heeft zijn ontslag genomen, als lid der gedeputeerden, en zich daartoe genoopt geworden, uit hoofde van den dood van (zijn natuurlijke zoon) *Dulong*. Hij heeft zijn besluit aan de kamer in een brief bekend gemaakt, doch dezelve tevens berigt, dat hij, buiten dit treurige voorval, toch reeds wanhoopte, om in de kamer eenig nut te kunnen stichten, sedert zij, gelijk ook de regering, haren gemeenschappelijken oorsprong miskennende, zich meer en meer van de beginselen der jongste omwenteling verwijderden, en, in stede van zich op den grondslag van de soevereiniteit des volks te vestigen, en de belangen des volks te behartigen, zich aan het denkbeeld eener quasi legitimiteit vasthielden. Hij heeft daarop al de grieven, welke de warme liberalen tegen het bewind en de meerderheid der kamer aanvoeren, zoo wel wat betreft de geldmiddelen als de binnenlandsche en buitenlandse staatkunde, opgesomd, en geëindigd met te kennen te geven, dat hij zijn ontslag had genomen als gedeputeerde. De ministeriëlen hebben hun misnoegen over den inhoud van dezen brief niet ontleinsd.

De generaal *Lafayette* heeft zich, bij zijne langdurige wandeling, ter gelegenheid van de begrafenis van *Dulong*, eene zware ongesteldheid op den hals gehaald, doch bevindt zich heden veel beter.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 6 Februarij. Op den 30 Januarij II., des morgens ten 5 ure, is de gewone marktwagen van Rotterdam op Gouda, 's Gravenhage passerende, ongelukkig, bij het afrijden der eerste hoozer brug, in het water gestort. Den voerman en een passagier gelukte het om daarvan af te springen, doch acht passagiers bevonden zich in doodsgevaar in het water. Door den ijver van den voerman en den passagier, alsmede door de hulpvaardigheid van den bouwman *Arie Maas*, die met zijn gezin alles toebragt tot hulp, gelukte het, zeven personen uit het water te redden, doch een meisje van 23 jaren, dochter van een der passagiers, *J. van Voorn*, heeft haar graf in het water gevonden.

AMSTERDAM, den 6 Februarij. Extrakt uit eenen Particulieren brief uit Batavia dd. 18 October aan een Huis van commercie hier ter stede:

..... De Inspecteur over de thee-kultuur op Java, de heer *Jacobson*, heeft mij verzekerd, ionig overtuigd te zijn, dat binnen weinige jaren, eene volle lading Thee, geheel op zijn Chineesch behandeld, van hier naar het Moederland zal kunnen ingescheept worden. Indedaad, men kan de kundigheden en den werkzaam ijver van dezen heer niet genoeg prijzen. Met gevaar van zijn leven heeft hij bij herbaling Chinezen en miljoenen theeplanten en veelvuldige machines voor het fabriekwezen van China herwaarts overgebracht, en heeft vele uitgestrekte thee-tuinen aangelegd, die in volten bloei staan. Het was dan ook aan een ieder aangenaam, zijne verdiensten door het gouvernement, hetwelk hem derwege met eene medaille heeft beschonken, openlijk te zien erkennen.

Wij hebben Curacao'sche berichten tot den 30 November. Den 3 dier maand is Z. Ms. brk *Regina*, kapt. *Müller*, en den 16 Z. Ms. brk de *Echo*, kapt. *van Pelt*, althier uit Suriname aangekomen. Te Suriname was nog uit het Moederland aangekomen *S. M. de* *hervat Pallas*, kapt. *van der*. Van de reeds hier, en wel de *Cora*, een

van 15,000 man tegen de republiek van Nieuw Grenada. Men meldt niets van *Bolivia*, naar alle waarschijnlijkheid, zal deze kleine republiek ook onder het geweld van *Camorra* bezweken zijn. — Het leger van dezen overweldiger kan bij Nieuw Grenada niet komen, dan door de Ecuador te trekken; zoo gelooft men, (wij weten niet op welken grond) dat de generaal *Flores*, president van den Ecuador, in verstandhouding is met den overweldiger.

„Het is waarlijk bedroevend, — aldus schrijft men verder — zoodanige berichten wegens de nieuwe Amerikaansche gemeenebesten te ontvangen. Wij mogen wel wenschen, dat dergelijke rampen van de republiek van Venezuela mogen afgekeerd worden.

LEEUWARDEN, den 10 Februarij. Dezer dagen heeft Z. M. de Koning een besluit genomen, waarbij wordt bepaald, dat de gemeente belasting op het middel van het gemaal niet dan bij wijze van opcenten zal kunnen worden geheven, zonder dat voor die heffing eenige andere reglementaire bepalingen, dan die betrekking hebben op in-, uit- en doorvoer, zullen mogen worden gemaakt.

De administratie der in- en uitgaande regten heeft dezer dagen eene beschikking genomen, om toe te laten, dat de betaling der regten door passagiers voor hunne bagagien of goederen, tot hun gebruik wordende medegevoerd, onmiddellijk op het als zoodanig opgeheven kantoor te Lobith plaats mag hebben, in tegenoverstelling van handels-artikelen.

Het gouvernement heeft, over de laatste zes maanden van het afgelopen jaar, op gelijke wijze als zulks over het eerste half jaar is vastgesteld geweest, eene tijdelijke verhooging van tien pCt. van den standprijs der wollen stoffen toegestaan aan de fabrikanten-leveranciers, welke die stoffen voor het leger geleverd hebben.

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 2 Februarij, het schonerschip *Union*, kapt. A. Gallawaj, met Ballast van Londen. — Den 6 dito, het schonerschip *Fame*, kapt. Wm. Barfield, met Ballast van Londen. — Den 7 dito, het smakschip *Frauke Knelina*, kapt. R. de Jong, en het kofschip *Pederdina*, kapt. H. R. Duit, beide met hout van Dantzig.

Uitgezeild: Den 2 Februarij, het schonerschip *Orwell*, kapt. R. Cubitt, met Boter naar Londen. — Den 8 dito, het schonerschip *St. Thomas*, kapt. N. M. Lindgaard, met Kaas naar Newcastle.

MENGELEWERK.

K. M. VON WEBER.

Op den 18 December 1786 (niet 1766, gelijk het Handelsblad van 24 Jan. II. vermeld,) is de beroemde Componist KAREL MARIA VON WEBER in het Holsteinsche geboren en genoot eene zeer zorgvuldige opvoeding, daar zijn Vader een knap en vermogend man en tevens een uitmuntend vioolspeeler was. Als met de kunst geboren gelukten al dadelijk de pogingen van den jongen WEBER in de Muzijk en ook in de Schilderkunst, welke laatste echter voor de eerste verre moest achterstaan. Onder het geleide en de zorg van goede meesters ontwikkelde zich het kunstvermogen met eene verbazende kracht, want reeds op zijn tiende jaar was WEBER een zeer goed Piano-speler, en zes Fuga's van den twaalfjarigen jongeling werden in druk uitgegeven.

Te Munchen door den zanger *Valesi* en den hoforganist *Kalcher* in de geheimen der kunst onderwezen, begon reeds zijne zucht tot het dramatische vak zich te openbaren, en onder het oog zijns meesters bragt zijn scheppend vernuft de Opera voort, getiteld: *de Magt der Liefde en des Wijns*. Deze en meerdere muzikstukken werden door een brand aan het huis van *Kalcher* vernield, waarbij, zoo men verhaalt, WEBER zelf bijna omkwam, 't welk zuik een diepen indruk op den hartstogtelijken knaap gemaakt zoude hebben, dat hij de muzijk liet varen en de toen uitgevondene Steendrukkunst wilde verbeteren en verheffen. Dit ontwerp deed hem met zijnen Vader naar Freiburg vertrekken, doch deze kunst kon zijne ziel en zinnen niet genoegzaam boeien, want voor de muzijk geschapen, moesten wel alle andere ondernemingen schipbreuk lijden. Met te meer dreef zette hij nu zijne oefeningen voort, en nog maar 14 jaren oud schreef hij de Opera: *Das Waldmädchen*, door Steinsberg gedicht, welke te Weenen, Praag, Petersburg, ja overal eenen ongemeenen bijval vond en grooten roem verwierf. Het uitbazuinen van zijnen lof evenwel geviel hem matig, daar hij zijn eigen werk als eene zeer onrijpe vrucht beschouwde, welke door geweldige vuur was gestoofd; binnen den tijd van 10 dagen had hij de geheele tweede acte vervaardigd.

Hij vormde nu een nieuw stelsel, begaf zich tot den grooten *Hajdn*, die zijn genie toejuichte; hij verbond zich met den abt *Vogler*, die hem verder vormde, en zoo werd WEBER in weinige tijds een allesovertreffend meester op de Piano. Op zijn achtentiende jaar werd hem het bestuur van den Schouwburg te Breslau opgedragen, alwaar hij alles hervormde en de door Rhode gedichte Opera *Rubenzahl* grootendeels componeerde. Daarna nam hij gretig de uitnodiging van Hertog *Eugenius* aan, vertrok naar Callsruhe en stelde vele stukken samen, als de Opera *Silvane*, de beroemde Cantate *der erster Ton* en een groot aantal Ouvertures en Symfonien. Toen reisde hij weder naar Duitschland, schreef onder opzigt van *Vogler* de Opera *Abu-Hassan*, werd in 1813 orkestmeester te Praag, schreef de uitvoerige Cantate *Kampf und Sieg*, en na eenige kunststreifen wijdde hij zich geheel aan de nieuw opgerigte Opera te Dresden. De Koning van Saksen was hem zeer genegen, en verleende hem alle mogelijke vrijheden en gunsten. Hier schreef hij in 1821 zijne wereldberoemde *Freij-schutz*, welke als het ware eene muzikale omwenteling te weeg bragt. De toejuiching over dit tooverend en vreemd gewrocht, 't welk het Duitsch enthousiasmus verre boven de wolken verhief, bragt hem te Weenen, alwaar hij, op verzoek van de Keizerin van Oostenrijk, de muzijk voor de *Euryanthe* zette. Voor het Londonsch tooneel vervaardigde hij den *Oberon*, na zich vooraf overmoed in de Engelsche taal geoefend te hebben; doch nu sneelde zijn roemrijke loopbaan ten einde. Eene borstkwaa, aanhoudende inspanning en vermoeting des geestes, afsmatting door overkropping van zielensarbeid, deden hem bezwijken, na alvorens zelf te Londen zijn *Oberon* ten toonele gebragt te hebben. Op denzelfden dag, den 5 Junij 1826, toen men ten zijnen voordeele de *Freij-schutz* vertoonen zoude, gaf hij den geest. — Hij werd begraven in de Moorfields-Kapel.

Deze groote genie heeft wonderen in de kunst bedreven en in het dramatische vak een geheel nieuw tijdperk geopend.

MOZART.

Met nog hooger roem dan von WEBER had te voren de groote JOHANN CHRYSOSTOMUS WOLFGANG GOTTLIEB MOZART zijn hoofdrol in de muzikale wereld vervuld. Hij werd te Salzburg op den 27 Januarij 1756 (volgens anderen 1757) geboren en nauwelijks drie jaren oud oefende hij zich reeds en met vrucht op het klavier. — In het volgende jaar leerde zijn Vader hem eenige mensuetten en andere stukken, en in een half uur tijds speelde hij dezelve met juistheid en gevoel. Van nu aan maakte hij zulke snelle vorderingen, dat hij in zijn vijfde jaar kleine stukjes componeerde, welke hij zijnen Vader voorspeelde en door dezen op 't papier brengen liet. Van dien tijd af liet hij alle kinderspel varen, vergat eten en drinken en gaf zich met eene onbegrijpelijke geestvervoering, boven alles, aan de muzijk over. Met reuzenschreden ging hij voorwaarts, zoodat hij dikwijls zijnen Vader, in weerwil deze dagelijks bij hem was, van verrukking hield opgetogen, onder anderen door een in zijn vijfde jaar naar alle regels der kunst gezet Klavier-Concert, 't welk zoo zwaar was, dat tot de uitvoering een geoeftend speler vereischt werd. Zes jaren oud ging hij met zijne Zuster Maria Anna, ook eene genie, naar Weenen, en werd aan het Hof door zijnen Vader voorgesteld. Met eene treffende vaardigheid lieten zij zich hooren en elks verbazing steeg ten top over deze jonge Virtuozen, terwijl de kleine Mozart aan Keizer Frans zijn verlangen te kennen gaf om uitsluitend voor kenners te willen spelen en den kundigen Wagensell te doen halen, om dat die het best over zijn spel kon oordeelen. Daarin werd bewilligd, en ook deze kunstenaar was door zijn talent opgetogen. Tot dezen tijd behandelde Mozart alleen het klavier en had geen ander instrument in handen gehad. In Weenen schonk men hem eene kleine viool, op welke hij, toen de familie naar Salzburg terug gekeerd was, buiten weten zijns Vaders zulke vorderingen gemaakt had, dat hij, tot verwondering van alle aanwezenden, in een trio, de tweede viool met alle juist- en netheld speelde. Zoo was de ziel van MOZART geheel voor de muzijk gestemd, de kunst hem met de geboorte als het ware eigen geworden en zijn gansche bestaan eene harmonie! Het is uiterst opmerkenwaardig dat voor zijn gehoor ieder wanklant niet alleen, maar zelfs ieder rauwe, schel toon, die niet in harmonie werd opgelost, zoo als b. v. de toon van de trommel onverdragelijk was, zoo dat hij, zelfs bij den klink daarvan eens bewaand, onafbrekend uit arde stormde. En deze voor het schone der kunst ziele

...heid, welke zelfs in hare stoutste overgaten ook de ongeschonden tot een wel-
...st wordt. En het is om deze rede, dat MOZARTS werken zoo met genoegen en
verruking worden genoten.

In zijn zevende jaar deed hij met zijnen Vader en Zuster een groote Kunstreis,
door Duitschland, en in het volgende door Frankrijk, Holland, Engeland en Italië, —
wanneer hij zes sonaten zamenstelde, liet graveren en aan de Koningen opdragen.
In 1766 keerde hij naar Salzburg terug en werd weldra Hoforkestmeester. Dertien
jaar oud reisde hij met zijnen Vader naar Rome, hoorde het beroemde *Miserere* van
ALLIGRI, 't welk in de laatste week der Vasten aldaar in de Sixtische Kapel gezon-
gen, en toenmaals nog geheim gehouden werd. Dit bragt hij alleen op het gehoor op
noten en hierdoor steeg al weder zijnen roem veel hooger. (§)

In Napels geloofden de Leerlingen der *Conservatorio della pisa* dat in zijnen ring
de tooverkunst zijns spels verborgen zat; hij trok hem van den vinger en nu eerst
steeg de bewondering ten top. — Te Rome ontving hij van den Paus het Kruis en
en werd Ridder van de Gouden Spoor. — Op zijn veertiende jaar componeerde hij de
Opera *Mithridate*, welke algemeen getrokken werd en daarna ging hij bestendig voort
met de vervaardiging van een aantal muziekstukken en zangspelen, die nu nog meer,
in toen zij nieuw waren, door alle Kunstkenneren worden bewonderd en verheven, —
een echt bewijs voor de dengdelijkheid en waarde der voortbrengselen van een groot
genie. — Geruigen hiervan zijn onder de menigte: *die Entführung aus dem Serail*,
zijn *Idomeneo*, *Rè di Creta*, de *Figaro*, *Così fan tutte*, *la Clemenza di Tito*, en bij-
zonder de uitmuntende *Zauberflöte*, welke hij in een ziekte gezet had en op een
na het laatste meestersstuk van hem was, en de heerlijke *Don Juan*, vroeger vervaardigd.

In de laatste dagen zijns levens, reeds ziek en afgemat, vervaardigde hij nog eene
Lijkmis, het alom vermaarde *Requiem*, waarvan door zijne Levensbeschrijvers dit
verhaald wordt:

Op zekeren tijd dient zich bij MOZART een onbekende aan, draagt hem de compo-
sitie eener Lijkmis op, voor welke hij zelfs den prijs bepalen moest. Hij vordert
honderd, zoo als andere willen, tweehonderd dukaten, doch wil zich, om het stuk
zoo volmaakt mogelijk daar te stellen, aan geen tijd binden. In weerwil dezer voor-
waarde betaalt hem de bode den prijs vooruit en belooft bij de aflevering van het
werk nog eene aanzienlijke som, zullende met eenige maanden terugkomen. In dezen
tijd ontving MOZART de eervolle opdracht om voor de Krooning te Praag de *Clemen-
za di Tito* te schrijven. Hij zal zoo in den wagen stappen om zich derwaarts te be-
geven als de bewuste bode verschijnt en om het Requiem hem aanmaant. MOZART
verontschuldigt zich, belooft echter dadelijk na zijne terugkomst van Praag zich aan
het werk te zullen zetten en het onafgebroken af te arbeiden. De bode vertrekt en
MOZART teruggekeerd vangt de compositie met eene geestdrift en belangstelling aan,
welke hem nog bij geen werk ooit te voren zoo bemeesterd had. Zijne Echtgenoot
deze geweldige inspanning ontwarende meent alles te duchten te hebben van zijnen
toenemenden ziekelijke toestand en ijthoofdigheid; zelfs getuigde hij haar eens met
tranen in de oogen, dat hij dit Requiem voor zich zelven vervaardigde. Nu ontruft
zijne gade hem de partituur, — dwingt hem het werk te staken, doch geeft hem dezel-
ve op zijn aanboudend smeeken in een oogenblik van schijnbare herstelling terug. De
grootte Componist voleindigt dezen arbeid op een klein gedeelte na, valt dadelijk weder
in zijne vorige zwaarmoedigheid terug, wordt zeer krank en sterft op den 5 December
1791 in het zesendertigste jaar zijns levens. (Volgens anderen in 't jaar 1798.) Da-
dellijk na zijn overlijden verschijnt de bode, verlangt en verkrijgt het niet geheel vol-
ledige stuk, hetwelk daarna door *Susmayjer* zoude voltooid zijn. Dit is de geschie-
denis van zijne hoogst voortreffelijke en alom beroemde Lijkmis, in hetwelk de geest
van MOZART zijne eigene verheerlijking viert! (*)

Als Kunstenaar was MOZART groot en roemvol, doch als mensch vertoonde hij zich
in een mloder gunstig licht, bleef in alles een kind en kende geen zelfbeheersching,
geen orde, matigheid, gebruik van geld of bestuur in zinnelijk genot, terwijl hij
zijne huisselijke belangen aan anderen ter behartiging overliet. — Van zijne eerste
kindschheid af speelde hij liefst bij nacht, en alleen, van zes tot tien uur morgens, meest-
tijds te bedde, componeerde hij, ten zij de vervaardiging van het een of ander stuk
een noodrukkelijken spoed vereischte. Muziek was zijn alles, van daar, dat zijne
vingers altoos in beweging waren, en hij kende boven de muziek, geene andere uit-
spanning en ander genot dan het bijtafspeel, 't welk hij met belangstelling speelde. —
Zijn lichaamsbouw deed zich zeer onvoordeelig voor; hij was klein, mager en bleek
en verried daardoor niets buitengewoons in zijn voorkomen en gelaat.

V. L.

V A R I A.

ZONDERLINGE MISVATTING.

Een Duitsch Natuuronderzoeker van de laatstvoorgaande eeuw las den Satirischen
roman van Holberg, *de onderaardsche reis van Klaas Klim*, voor eene ware geschie-
denis, en beriep zich op deze, als eene autoriteit, in diepen ernst, tot staving van
eenig onderdeel betrekkelijk zijn geologisch stelsel.

De in Nederland uitgevonden *Roerbak*, welke veel tot de dengdzame bewerking van
het papier toebrengt, is nog bekend onder den naam van *Hollander* in Duitschland.
Een Duitsch Fabrikant, die een jong Hollander in zijnen dienst had, had tegen dezen
gezegd: „Wij moeten een nieuwen *Hollander* hebben;” bedoelende de roerbak,
waarop deze schreefende wegging, daar hij vermeende dat zijn persoon in het geheel
nog niet versleten was.

C O U R A N T E N.

Wij hebben in de *Historie der Couranten* ons bezig gehouden met 't *Leaf fen Lje-
auwerd* uit GYSB. JAPIKS, of dit namelijk de Leeuwarder Courant of 't Verhaal van
Leeuwarden van GABBEMA zoude betrekken en er dus in 1659 reeds eene Courant al-
hier zou zijn uitgegeven, terwijl de geleerden het daarover niet eens zijn, weshalve
de zaak onbeslist is gebleven. Nu zijn wij op het denkbeeld gekomen of de volgende
nuttrels, ons medegedeeld, uit de *Resolutieboeken van het Stedelijk Bestuur van
Leeuwarden*, wel niet iets tot dit punt zouden kunnen afdoen. Zij luiden:

den 21 dito. (October 1654.)

„De Stads Dienars aen te seggen, de personen met nieuwe brieven ende Couran-
ten omlappende, sulx te beletten, ende sullen de selue niet mogen werden wijt gegeven,
voor ende alleer de selue op den Raadhuyse sullen syn gebracht en behoorlijk gevisiteerd.”

den 18 dito. (Januarij 1650.)

„Dns. Viglio te seggen dat syn soon Otto Viglius van nu voortaan de ordrs. tijding-
gen die in de Couranten komen niet behoeft ouer te senden.”

Deze order is herhaald den 19 Januarij 1652 met bijvoeging:

„Sonder ordre van den E. Raedt.

Dit is nu wel geen dadelijk bewijs, dat onder die nieuwe brieven ende Couranten
ook de Leeuwarder Courant was, want het kunnen ook vreemde Heuzen geweest
zijn, die met Neurenburger, Fuldasche of Abderitische Gazetta's, Nieuwsposten en
Avisen rondliepen, die door het uitventen van oproerige Janusbladeren. Politieke
Krujers en Franche Couriers Leeuwarders Burgerij in 't harnas wilden jagen en er
dus voorziening noodig was. — Dan het kan met het bevel aan Viglius ook strekken tot ver-
sterking der argumenten van dengenen, die de plaats van GYSBERT op de Leeuwarder
Courant doen doelen, 't bestaan derzelver in 1659 voor genoegzaam zeker stellen en
Risjes voor Drukker der Courant met of zonder Mengelwerk houden.

D E J U R Y.

Het hof van assises te Parijs heeft voor eenige dagen het zeldzame voorbeeld op-
geleverd van Art. 352 van het *Wetboek van Strafvordering* te moeten toepassen,
het welk Artikel aan de Regters de bevoegdheid gegeven wordt, om wanneer zij over-
tuigd zijn, dat de Gezworenen, ook met inachtneming der vormen, ingeval van ver-
valsing des beschuldigen, zich in den grond der zaak hebben bedrogen, de terecht-

...den 18 Jan., het laatst uitgekomen No. 2 van de V Jaargang.

...ding te schorten en de zaak voor nieuw verhoor te overlaten. Een
zekere PHILIPPE namelijk was aangeklaagd, van presten en andere voorwerpen ver-
kocht te hebben, geschikt om oproer en burgeroorlog te verwekken. Het Publiek
Ministerie, erkennende, dat de bij den beklaagde gevondene voorwerpen van dien aard
waren, maar dat het niet bewezen was, of hij dezelve verkocht of rondgedeeld had,
verklaarde van allen eisch af te zien, en het Hof had daarop aan den Advokaat van den
beschuldigde een teeken gegeven, dat hij de moets kon sparen het woord te voeren.
Desniettemin verklaarde de Jury, na eene zeer langdurige beradslaging, tot leders ver-
bazing, met eene meerderheid van meer dan zeven stemmen, den beklaagde schuldig.
Het Hof heeft daarop met eenparigheid van stemmen, naar aanleiding van het aange-
haalde Artikel, de zaak tot eene volgende zitting voor eene nieuwe Jury verschoven.

LETTERKUNDE.

De Heer Baron VAN WESTREENEN VAN TIELLANDT heeft onlangs Z. M. den Koning aan-
geboden een exemplaar van een gebedenboek, in vier-en-twintig talen, aan hem voor
Hoogstendzelve ter hand gesteld door de Paters van het Armenische klooster op het
eiland St. Lazarus, bij *Peneste*, benevens een godsdienstig handboek voor de *Graauw-
bunders* in de oude Romaansche taal, door dezen oudheidkenner uit *Graauwbunderland*
medegebragt, waarop Z. M., door tusschenkomst van den Heer, aan de Geestelijk-
heid van gemeld klooster, als een blijk van Hoogstendzels tevredenheid, eene zilve-
ren medaille heeft geschonken, voorzien van een toepasselijk opschrift.

NIEUWE SCHRIJFKUNST.

Is er bij de opvoeding der kinderen vooral in acht te nemen, dat zij eene goede
hand leeren schrijven, zoo is het voor de ingezetenen van Leeuwarden van belang,
om voor hunne kinderen deel te nemen aan het Schrijfkollegie van den Heer WOUT-
MAN, welke als een der beste nieuwere onderwijzers gerustelijk kan aanbevolen worden.

Dat zijne leerwijze in vele opzichten aanbevelingswaardig is, kan door menigvuldige
proeven bewezen worden; en het zoude jammer zijn, dat de Heer WOUTMAN door
gebrek aan genoegzame deelneming, deze stad zoude moeten verlaten.

Aan zijne bekwaamheid in de Schrijfkunst zelve, paart de Heer WOUTMAN eene
uitmuntende leiding en zeer beschaafde manieren; hij weet met kinderen om te gaan,
en kan hen op eene allezins aangename en doelmatige wijze, binnen eenen korten tijd,
goed leeren schrijven.

Ook bejaarden zijn in de gelegenheid eene tamelijke en gebrekkige hand van schrij-
ven in eene zeer goede en vaardige te veranderen, en dat in slechts weinige, meestal
15 of 20 lessen; welke tijd noch kosten zij zich nimmer zullen beklagen, daar de
Heer WOUTMAN het onderwijs aangenaam en gemakkelijk weet in te rigten, en on-
merkbaar het oud en slecht schrift in een nieuw en fraai kan herscheppen.

J.

Nederlandsche Handel-Maatschappij.

De Directie maakt bekend, dat de *veilingen van Koffij en Suiker te Middelburg*,
zullen plaats hebben op *Woensdag den 19 Maart 1834*, in plaats van op *Donderdag
den 20 Maart 1834*, zoo als in de annonce van den 4 dezer is gemeld.
Amsterdam, VAN DER HOÜVEN, President.
den 6 Februarij 1834. KOOLIJ, Directeur, fungerend Secretaris.

Tooneel - Berigt.

Tot eene achtste Voorstelling in het Abonnement, op Dingsdag den 11 Februarij
1834, te vertoonen: TANKRED, groote vermaarde Opera, in drie bedrijven, naar
het Italiaansch, Muzijk van Rossini. En na hetzelfde, op *vereerend verzoek*, (voor
de tweede maal): DE ONZIGTBARE, komiek Zangspel, van J. H. Dessaur.
Aanvang ten half 7 ure precies.

* * Getrouwd:
Leeuwarden, J. H. G. JANSEN, Keek- en Banketbakker, en
den 4 Februarij 1834. S. S. A. TER HORST.
Strekken deze tot algemeene kennisgeving, zoo wel binnen als buiten de stad.
* * Getrouwd:
Harlingen, BEREND J. LEUTSCHER, van Sappemeer, en
den 6 Februarij 1834. BAUDEWIJNA OOSTERBAAN.
* * Getrouwd:
Anjum, FRANS DOOIJES GLEISTRA, en
den 6 Februarij 1834. GRIJTJE PHILIP MOOR.

* * Heden verloor door Gods goedheid heel gelukkig van eene welgeschapene
DOCHTER, SIETSKES BOKSHOORN, geliefde Huisvrouw van
Onder Witmarsum, den 30 Januarij 1834. RUURD AUKES BOOMSMA.
MAKKUM, den 2 Februarij 1834. Heden verloor van eenen welgeschapen Zoon
M. S. EERINGA, geliefde Echtgenoot van W. G. DE BOER.
* * Heden verloor zeer voorspoedig van eene DOCHTER, SARA RODENHUIS,
geliefde Echtgenoot van J. VALCKENIER.
Amsterdam, den 3 Februarij 1834.
* * Heden verloor voorspoedig van eenen Zoon, A. F. SCHOONLINGEN, ge-
liefde Echtgenoot van H. WIJBRANDI.
Leeuwarden, den 5 Februarij 1834.
LEEWARDEN, den 6 Februarij 1834. Heden verloor van een' welgeschapen
Zoon, MARGARETHA ANNA ADAMA, geliefde Echtgenoot van
H. BROERSMA.
* * Heden beviel door Gods goedheid voorspoedig van eene DOCHTER, MIETJE
POLAK, geliefde Echtgenoot van E. S. DE JONG.
Bolsward, den 7 Februarij 1834.
* * Heden beviel mijne geliefde Echtgenoot, SIDONIA CATHARINA POSTHU-
MUS, van eene welgeschapene DOCHTER. J. C. HELDER.
Sijbrandahuis, bij Dockum, den 8 Februarij 1834.

* * Op den 4 Februarij 1834, overleed te Harlingen, in den ouderdom van circa
86 jaren, de Wel Edel Gestrenge Heer ADRIAAN DE ROOCK, oud Kolonel en
Kapitein ter zee Equipagemeester der Marine te Harlingen, lid van de Provinciale Staten
in Vriesland en Raad der stad Harlingen.

* * Heden morgen omstreeks 8 ure overleed tot onze bittere droefheid, na eene
ongesteldheid van bijna drie weken, nogtans op het aller onverwachtst, aan eene
bezuiging op de borst, onze hartelijk geliefde Vader, WIGLE RIMMERS JONG-
SMA, in den gezegenden ouderdom van 60 jaren. Diep getroffen over dit, voor
ons, zoo smartvol verlies, wenschen wij echter met gelatenheid in Gods Vaderlijken
wil te berusten.

Strekken deze tot algemeene en bijzondere kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.
Oudega, (in Hemelum Oldphaert,) G. W. JONGSMA.
den 4 Februarij 1834. Mede namens mijne overige Zusters.

* * Heden morgen zeven ure, slulverde mijne geliefde Echtgenoot, MAAIKE
JANS ANEMA, aan de gevolgen der roodvonk, die in twee dagen hare jeugdige
krachten ondermijnd had, den doodslap in.

Ruim 23 jaren slechts mogt zij hier op aarde leven, van welke ik bijna een jaar
aan haar gehuwd was. — Met den lieven Zoon, welke zij mij voor vier dagen schonk
en met hare waardige Ouders, beween ik het verlies dezer beminde Vrouw en harte-
lijk geliefde Dochter. — Maar hoe onnaspeurlijk ook hier de wegen des scheidens
goeden Gods zijn, wenschen wij, met Christelijke gelatenheid dezen slag te dragen,
haar nooit te vergeten en haar in betere gewesten, waar eene altoosduurende herenig-
ging zal plaats hebben, weder te zien.

GOSSE HENDRIKS IJLSTRA.

Arum, den 6 Februarij 1834.

Familie en Vrienden, gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

* * Heden overleed te Leeuwarden, na eene ziekte van slechts vijf dagen en bij-
komende bezetting op de borst, onze zeer waarde en veel geachte Vader, Schoonv-
der en Grootvader, de Ond Kapitein ter Koopvaardij, JAN CORNELIS JANZEN,
in den ouderdom van bijna 76 jaren, laatst Provenier in het Sint Anthonij Gasthuis aldaar.
Allen die den overledene in zijne vroegere betrekkingen, zoo binnen als buiten 't Land,
hebben gekend, alsmede de bijzondere liefde en zorg waarmede hij vijf zijner min-
jarige kleinkinderen opvoedde, sedert het verlies hunner dierbare Moeder in de maand
Maart 1833, bij afwezendheid van hunnen Vader te Bantia, den Kapitein ter Koop-
vaardij, Hays Parnas, zullen zoo wij met veel hoop verwachten, wel dat hij in
dit ons groot verlies willen helpen.

A. M. WIJBRANDI.

Bevoren.

den 6 Februarij 1834.

